

наша СЛОВА

Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!
ФРАНЦІШАК БАГУШЭВІЧ

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 23 (1226) 10 ЧЭРВЕНЯ 2015 г.

Маладзечна - 2015

XV Нацыянальны фестываль беларускай песні і паэзіі прайшоў у Маладзечне з 5 па 7 чэрвеня.

Паводле міністра культуры Барыса Святлова, па сваёй значнасці гэты фестываль можна параўнаны са "Славянскім базарам у Віцебску", аднак музычны форум у Маладзечне накіраваны менавіта ў бок нацыянальнай культуры.

Самым цікавым міністэрствам лічыцца конкурс маладых талентаў, бо гэта музичная, культурная будучыня краіны.

А перамогу ў конкурсе маладых выкананіц і Гран-пры атрымала 23-гадовая Таццяна Валахановіч з Менскай

вобласці.

Таццяна Валахановіч закончыла Менскі дзяржаўны каледж мастацтваў, наступіла ў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў (завочное аддзяленне). Цяпер працуе ў Дзяржынскім раёне кірауніком эстраднай студыі "Галасы". Дарэчы, дагэтуль

дзяўчына перамагала толькі на раённых конкурсах.

Акрамя лідара журы вызначыла пяццёрку найлепшых з двух дзясяткі намінантав. Званне лаўрэата і ўладальніка першай прэміі дасталася Мікіту Касцюковічу з Менска. Другое месца ў пары канкурсантаў з Берасцейскай вобласці - Андрэя Цымчыка і Лізаветы Войтуль. Трэцяе месца падзялілі Яўген Захарка з Гарадзенскіх чыншынаў і мянчук Дзмітры Нікіні.

Адметнасцю фестывалю быў небывала нізкі ўзроўень валодання беларускай мовай. Трасянянка вядоўцаў, няздольнасць маладых выкананіц звязана з трох словы па-беларуску. Відаць, аднімі песнямі мову не ўратуеш.

Nauk.kar.

Палітычная сесія Кангрэсу за незалежнасць Беларусі

Палітычная сесія Кангрэсу за незалежнасць Беларусі адбылася 7 чэрвеня ў офісе Партыі БНФ.

Прадстаўніцтва на гэты раз было значна шырэйшае, чым на мінулай, эканамічнай, сесіі. Былі прадстаўнікі Рады кангрэсу, але і сябры Аб'яднанай дэмакратычнай партыі, Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Уладзімір Някляеў, які прэзентаваў свой новы рух.

Эксперты - палітолагі Андрэй Фёдараў і Сяргей Нікалюк распавялі прыстуным пра стан краіны з пункту гледжання зневажнай палітыкі і пра ўнутраны стан грамадства. У прынцыпе, яны пацвярджалі тое, што даўно вядомае: пакуль што галоўная пагроза незалежнасці сыходзіць з Расіі. А Бе-

ларусі ў сёняшнім становішчы, трэба рыхтавацца да горшага. Напрыклад, калі ў краіне пачнуцца нейкія палітычныя пераутварэнні, зменіцца ўлада і пачненца "шлях на Захад, да Еўропы", то, па меркаванні Фёдараўа, падзеі ў нас будуть развівацца горш, чым ва Ўкраіне. Проста таму, што сінявская - гэта апошні ваенны фарпост Расіі на заходнім кірунку. У нас багаты расійскіх ваеных базаў, якія Расія пра-
ста так не аддаст.

У многіх выступах пра-

гучала тэза, што галоўная пагроза незалежнасці - знутры краіны, праз эканамічную залежнасць і контроль над свядомасцю грамадзян. І такі кантроль, як вынікае з сацапытанняў, з таго, што беларусы "на ўра" ўспрымаюць "крымнаш", ужо ўсталяваны.

Былі абмеркаваны заявы Кангрэсу па выбарах і зменах у выбарчай сістэме. Канчатковыя тэксты зацвердзіць Рада кангрэсу, пасля чаго яны будуць апублікаваныя.

Nauk.kar.

120 гадоў з дня нараджэння Ігната Дварчаніна

Ігнат Сымонавіч ДВАРЧАНІН (8 чэрвеня 1895, в. Погіры, Слонімскі павет, цяпер Дзятлаўскі раён, Гарадзенская вобласць - 8 снежня 1937) - дзеяч беларускага нацыянальнага руху, паэт, літаратуразнаўці.

У 1912-15 г. працаў ў народным настаўнікам у в. Хмяльніца (Слонімскі павет). У траўні 1915 мабілізаваны. Пасля заканчэння ў 1916 школы працаршчыкаў у г. Араненбаум служыў у запасным палку ў Маскве. З восені 1916 на Захаднім фронце, падпартучнік.

З чэрвеня 1917 - у Менску, 3.6.1917 уступіў у БСГ, удзельнічаў у 3-м з'ездзе (кастычнік 1917), у падрыхтоўцы Усебеларускага з'езду (1917), рабоце Цэнтральнай Беларускай вайсковай Рады.

У канцы снежня 1917 выехаў да бацькі ў Новачаркаск, звольніўся з вайсковай службы і атрымаў статус бежанца. У сакавіку 1918 па запрашенні А. Чарвякова пераехаў у Москву, дзе быў прызначаны сакратаром культурна-асветнага аддзела Беларускага нацыянальнага камісарыяту. На нарадзе настаўнікаў школ Беларусі (21-23.7.1918) выступаў з дакладам, дзе падкрэсліваў важнасць вывучэння беларускай мовы, літаратуры, гісторыі для абуджэння нацыяна-

льной свядомасці і чалавечай годнасці беларускага народа. Са жніўні 1918 на радзіме, адкрыў пачатковую беларускую школу ў в. Пецюкі (Дзятлаўская вол. Наваградскага пав.), вёў культурна-асветнюю работу. У 1919 паступіў на настаўніцкія курсы ў Вільні, але быў арыштаваны польскімі ўладамі і адпраўлены ў беластоцкі кансілагер, адкуль у снежні ўцёк. У ліпені 1920 з прыходам Чырвонай Арміі прыбыў у Менск. Са жніўні 1920 да ліпеня 1921 у Вільні. У 1921 здаў экзамены за курс Віленскай беларускай гімназіі. У верасні 1921 таварыстствам "Бацькаўшчына" дэлегаваны ў Прагу на Беларускую палітычную канферэнцыю. Скончыў гістарычна-філалагічны факультэт Пражскага ўніверсітэта (1925) са ступенню доктара філософіі.

З 1926 г. у Вільні ўступіў у Беларускую сялянскую работніцкую Грамаду (БСРГ). У 1928 ад Наваградскай выбарчай акругі абраны ў польскі сойм, удзельнік беларускага рабоча-сялянскага пасольскага клуба "Змаганне", які фактычна працягваў дзейнасць Грамады. У 1930 арыштаваны польскімі ўладамі і асуджаны на 8 гадоў

турмы. Вызвалены 15.9.1932 у выніку аблімену палітзняволеных паміж СССР і Польшчай і пераехаў у БССР.

З лістапада 1932 працаў у АН БССР у камісіі па вывучэнні Заходняй Беларусі, в.а. дырэктара Інстытута мовазнаўства.

16 жніўня 1933 года арыштаваны НКУС па справе "Беларускага нацыянальнага цэнтра". Пастановай судовай калегіі ад 9.1.1934 прыгавораны да вышэйшай меры пакарання, якую замянілі на 10 гадоў пазбаўлення волі. Паводле выраку "тройкі" ад 25.11.1937 прыгавораны да расстрэлу. Рэабілітаваны па двух прыгаворах у 1956 годзе ваенным tryбуналам БВА.

Bikinėdysia.

філалагічных навук (1950), прафесар (1962). Працаў ў школы настаўнікам, інспектарам аддзелаў народнай асветы на Меншчыне, выкладаў у БДУ і на рабфаку педінстытута. З 1944 г. працаў у Менскім педінстытуце (дэкан гістарычна-філалагічнага, літаратурнага факультэтаў, праектар па навуковай работе, загадчык кафедры рускай мовы, потым гісторыі рускай мовы). Памёр 5 ліпеня 1972 г.

М.І. Гурскі даведаваў пытанні беларускага, рускага і славянскага мовы" (1962; 2 выд. 1972). Ён аўтар вучэбных праграм для педінстытутаў па курсах сучаснай беларускай мовы і па-рускай мове, суаўтар шэрагу падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў для сярэдніх і вышэйшых навучальных установ: "Беларуская мова" (ч. 1-2, 1955-58) для педвучылішчаў і педагогічных інстытутаў; "Беларуская мова" (ч. 1-2, 1961-62) для факультэтаў падрыхтоўкі настаўнікаў пачатковых школ; "Рускі язык" (ч. 1-2, 1962-65) для факультэтаў педагогікі і методыкі пачатковага навучання педагогічных інстытутаў; "Рускі язык" (1965) падручнік для 5-га і 6-га класаў школ з беларускай мовай навучання.

I.K. Германовіч.

Тэсты па беларускай мове як замежнай

Мае беларускія студэнты часта пытаяюца: "Наво-шта замежнай студэнты вывучаюць беларускую мову?" І кожны раз я расказваю гісторыю таго ці іншага вугорскага студэнта, які вывучаюць іншыя мовы. Аднак я не могу сказаць, што я сам вывучаю беларускую мову ў Будапешцім універсітэце імя Л. Этвеша. Так, Габар выпадкова прымусова (не меў транзітнай візы праз Беларусь, і каб яе зрабіць, быў вымушаны сысці з цягніка ў Менску) апінуўся ў сталічным метро, пачуў там нашу мову, у выніку запісаўся ў Будапешці на курс беларускай мовы. А Адам, калі яшчэ быў гімназістам, вырашыў вывучаць усе ўсходнеславянскія мовы (цяпер ён ужо студэнт-гісторык, даволі прыстойна гаворыць на беларускай мове і спявае пад гітару Багдановічу "Пагоню"). Ужо колькі гадоў назад скончыла ўніверсітэт Ёхіна пасляхова выкладае ў моўнай школе англійскую мову, і кожны тыдзень прыходзіць да мяне ва ўніверсітэт, каб пагаворыць па-беларуску... У кожнага з май вугорскіх студэнтаў быў свой шлях да маёй роднай мовы, але агульная матывація для замежных студэнтаў зачастую знаходзіцца на паверхні: "Беларуская мова - гэта мова тытульнай нацыі, мова беларусаў, мова адной з еўрапейскіх краін. Беларуская мова - гэта сродак зносін паміж людзьмі". Усё вельмі проста і лагічна.

У сучаснага замежнага студэнта ёсьць здаровая практичная зацікаўленасць у вывучэнні той ці іншай замежнай мовы, у першую чаргу, з мэтай знайсці ў будучым добрую працу. Здача экзамену для пашврдження валодання замежнай мовай на tym ці іншым узроўні абавязковая для атрымання вышэйшай адукацыі ў многіх краінах свету. Пэўныя еўрапейскія кампаніі і установы матэрыяльна заахвочваюць супрацоўніцтва, якія маюць Сертыфікаты валодання замежнымі мовамі.

На сённяшні дзень у многіх краінах свету ёсьць распрацаваныя сістэмы ацэнкі ведаў нацыянальных мов.

У мінулым годзе быў выдадзены і "Тэсты па беларускай мове як замежнай" - цыкл з шасці тэстаў для ацэнкі валодання беларускай мовай як замежнай на пачатковым, базавым, сярэднім, прасунутым, высокім і дасканальным узроўнях. Выданне падрыхтавана творчым калектывам выкладчыкаў з розных навучальных установаў краіны - Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, Менскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта, Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта - Вольгай Барысенкай, Ларысай Кныш, Уладзімірам Куліковічам, Аляксандравічай Тасцянай Рамзой, Аксанай Семянкевіч сумесна з сябрамі грамадскага аўяднання "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны".

Выдадзеныя тэсты з'яўляюцца складнікам вялікага навучальна-метадычнага комплексу "Сертыфікат беларускай мовы як замежнай" і рыхталіся на аснове Агульнаеўрапейскіх кампетэнцый валодан-

типу тэстаў адабраны і аформлены прадумана: левая частка тэстаў дастаткова ясная, не вельмі доўгая, правая - максімальная кароткая, дыстрктары праўдападобныя, жыццёвы;

- матрыца для выканання тэста зручная для запаўнення;

- часавы рэжым выканання прадстаўлены рацыональна.

Важна адзначыць, што падабраныя або створаныя тэксты ў тэстах маюць арыентацыю на агульначалавечыя і нацыянальныя каштоўнасці. Тэматыка тэстаў самая разнастайная: беларуская гісторыя, культура і прырода, беларускія пісьменнікі, транспарт Беларусі, адукацыя, сродкі масавай інфармацыі, спорт, праўлемы экалогіі, замежнай стаўнікі.

Складальнікі тэстаў прапанавалі кандыдатам шырокі выбор реальных жыццёвых сітуацый для праверкі пісьмовага і вуснага маўлення.

У тэстах прадстаўлена асноўная лексіка сучаснай беларускай мовы, а таксама яе стылі і беларускі і замежны ўласныя імяні і геаграфічныя назвы.

Аўтарам-складальнікам ўдалося зрабіць тэсты жывімі і цікавымі: падчас экзамену кандыдаты працягваюць знаёміцца з Беларуссю.

Хочацца спадзявацца і на тое, што ў будучым тэсты абавязковая стануть крытэрыем для ацэнкі ўзроўню валодання беларускай мовай не толькі для замежных студэнтаў, а і для замежных дыпламатаў, навукоўцаў, бізнесменаў і, нарэшце, мігрантаў, якія пасяліліся на Беларусі і хоць атрымалі беларуское грамадзянства.

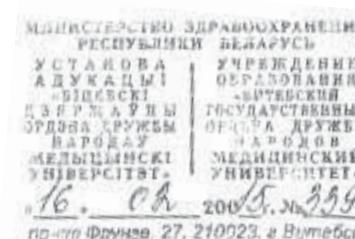
I, безумоўна, выхад тэстаў паспрыяе ўзмацненню прэстыжу нацыянальнай мовы ў самой Беларусі. А як яна чытается: "Родная мова - гэта наўгародская падмарку, на якім чалавек павінен будаваць дом сваіх духоўнай сілы" (паводле В. Ластоўскага; Тэст па беларускай мове як замежнай. Дасканалы ўзровень. Агульнае валоданне. С. 16).

Ларыса Станкевіч, выкладчык беларускай мовы як замежнай у Будапешцім універсітэце імя Л. Этвеша.

- інструкцыі да заданняў і іх фармуліроўка дакладныя; матэрыялы для заданняў вывернены;

- матэрыялы закрытага

Беларуская мова ў беларускіх універсітэтах

Грамадскае аб'яднанне
"Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны".
220034, г. Менск, вул. Румянцева, 13
пр-т Фрунзэ, 27, 210023, в. Вітебск

Установа адукацыі "Віцебскі дзяржаўны ордэна Дружбы народаў медыцынскі ўніверсітэт" на Ваш ліст ад 27 студзеня 2015 г. № 60 даводзіць да Вас наступную інфармацыю па развіцці і функцыянуванні беларускай мовы ў ВДМУ:

1. % дысылпін, якія выкладаюцца на беларускай мове па спецыяльнасцях:
1-79 01 01 "Лячэбная справа" - 1,87 %;
1-79 01 07 "Стаматалогія" - 1,65 %;
1-79 01 08 "Фармацыя" - 1,85 %.
2. % навучальна-метадычных комплексаў (у тым ліку электронных навучальна-метадычных комплексаў), выдадзеных на беларускай мове, складае 4,31 %.

3. Справаводства на беларускай мове не вядзецца.
4. У 2014 годзе ў РППЦ ВДМУ выдадзеныя беларускамоўныя матэрыялы складаюць 0,01% ад агульнай колькасці выдадзенай літаратуры.

5. У якасці асноўнай мовы сайта ў наш час выкарыстоўваецца дзяржаўная мова зносін пераважнай большасці супрацоўнікаў і студэнтаў ВДМУ - руская.

Варты адзначыць, што з паказаных у лісце шасці моўных версій сайта поўнай версіяй з'яўляецца толькі рускамоўная, а ангельская, іспанская, французская, кітайская і арабская з'яўляюцца скарочанымі версіямі, прызначанымі для замежных абитурыентаў і студэнтаў ВДМУ.

У наш час праводзіцца распрацоўка скарочанай беларускай версіі сайта.
6. Пры кафедры рускай і беларускай моў ФПДП створаны і працуе гурток "Рыторыка. Культура прафесійнага маўлення" для навучэнцаў I прыступкі вышэйшай адукацыі ўсіх факультэтаў.
7. Разглядаецца пытанне на кафедры рускай і беларускай моў ФПДП у мэтах выканання рэкамендацыйнага ліста Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 26.02.2014 г. № 09-18/P-68 пра вывучэнне беларускай мовы стварыць дыстанцыйны курс "Беларуская мова ў дзяржаўным справаўстве" для кіраўнічых працаўнікоў і спецыялістаў установы і арганізацый (сумесна з аддзелам дыстанцыйнага навучання), а гэтак жа ў мэтах падрыхтоўкі да ЦТ у рамках тэматычнага рэпетыцыйнага тэставання, які праводзіцца штогод у ВДМУ, стварыць дыстанцыйны курс "Тэматычнае рэпетыцыйнае тэставанне" па рускай і беларускай мовах у асінхронным рэжыме для слухачоў ФПДП, а таксама для сельскіх школьнікаў з аддаленых населеных пунктаў Віцебскай вобласці, Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі (сумесна з аддзяленнем дыстанцыйнага навучання).

Рэктар універсітэта В.П. Дзяйкала.

Што чакае Лідскі замак?

МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ
РЕСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Проспект Пераможца, 11, 220004, г. Мінск

Телефон (017) 203 75 74
Факс (017) 203 90 45

e-mail: ministerstvo@kultura.by

21.05.2015 № 11-02/1146

На № _____ ад _____

Аб рэстаўрацыі Лідскага замка

МИНІСТЭРСТВО КУЛЬТУРЫ
РЕСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Проспект Победителей, 11, 220004, г. Минск

Телефон (017) 203 75 74
Факс (017) 203 90 45

e-mail: ministerstvo@kultura.by

Старшыні грамадскага аўяднання
"Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны"

Трусаву А.А.

Па даручэнні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 12 мая 2015 г. № 05/105-320, згодна з лістом Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 11 мая 2015 г. № 10/535-32 у Міністэрстве культуры разгледжаны пытанні аб завяршэнні рэканструкцыі і прыстасавання Лідскага замка і ўстаноўцы ў г. Лідзе помніка князю літоўскаму Гедыміну.

Рэстаўрацыйна-аднаўленчыя работы на замку ў г. Лідзе выконваюцца згодна з Дзяржаўнымі праGRAMMAMI "Культура Беларусі" па 2011-2015 гады і "Замкі Беларусі" па 2012-2018 гады. Прыняице нарматыўнага прававога акта Кіраўніка дзяржавы з'яўляюцца наятназгодным.

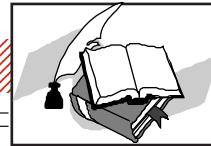
На аб'екце выкананы: аднаўленне заходніх сцяняў замка і Паўднёва-захадніх вежы, заменены драўляныя конструкцыі галерэі, збудаванні княжацкай брамы (драўляная лесвіца, пандус, радуктар, пад'емны мост) і аб'екты на тэрыторыі замкаўага двара (кузня, будынак універсальнае прызначэння, каса, калодзеж), уладкаваны зборна-разборныя трывубы на 570 месцаў, работы па ўваходнай группе, лесвіцах на галерэю ў паўночнай і ўсходніх сценах, зневышне добраўпрадакаванне і сквер.

Работы па рэканструкцыі замка плануеца завяршыць у 2016 годзе. Неабходна выкананы: падсветку княжацкай брамы, апрацоўчыя работы на Паўночна-ўсходніх і Паўднёва-захадніх вежах, будынку ўніверсальнае прызначэння, пракладку інжынерных камунікацый Паўднёва-захадніх вежах.

Разам з тым, і сёння Лідскі замак прымае наведвальнікаў. У замку штогод праводзіцца рыцарскі фестываль і тэатралізаваныя прадстаўленні, што спрыяе папулярызацыі гісторыка-культурных каштоўнасцей і прыцягненню значайнай колькасці турыстаў, дзеяньні чае музейная экспазіцыя ў Паўночна-ўсходніх вежах. У жніўні бягучага года адбудзеца фестываль сярэдневяковых традыцый і культуры "Меч Лідскага замка".

Рашэнне аб устаноўцы коннай скульптуры князя Гедыміна было прынята Лідскім райвыканкамам ад 11 сакавіка 2013 г. № 251 "Аб узвядзенні манументальнай скульптуры "Заснавальнік замка - князь Гедымін". Мерапрыемствы па вырабе і ўстаноўцы помніка плануеца рэалізуваць пасля заканчэння рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на замку за кошт спонсарскіх сродкаў і добраахвотных ахвяраванняў, без выкарыстання бюджетных крэйніц.

Намеснік Міністра А.А. Яцко.

Жывое слова ў жывым эфіры

Аляксандр Мойскі, аспірант БДПУ імя Танка, да-следчык творчасці Максіма Танка, рэжысёр народнага тэатра педуніверсітета "Жывое слова" з выдатным беларускім маўлением выйшаў у фінал конкурсу "Хачу ў тэлевізар". Яму і яшчэ трох удзельнікам конкурсу прапанаваны стажыроўкі на тэлебачанні.

Алеся нарадзіўся ў 1988 годзе ў Менску, вучыўся ў сярэдніх школах № 31 і № 178. З дзяцінства марыў стаць журналистам. Працаўшы ў школе лабарантам, пазаштатным кэрэспандэнтам у газете "Раніца", вёў спартыўную рубрыку "Асілак". У 2007 годзе паступіў у БДПУ імя Танка на факультэт беларускай філалогіі і культуры. На 1 курсе ў кастрычніку юнак далучыўся да дзейнасці народнага тэатра "Жывое слова". Зараз Аляксандр з'яўляецца рэжысёрам тэатра, а мастацкі кіраўнік калектыву - Алеся Сівухіна. Тэатр існуе ўжо 50 гадоў. Праз яго прыйшлі ўсе пакаленні выхаванцаў БДПУ.

- Раскажыце, калі ласка, пра ўдзел у конкурсе 2-га канала беларускага тэлебачання.

- Конкурс пачаўся 28 снежня 2014 і завершыўся 1 траўня 2015 года. Са 100 кандыдатаў у здымках тэлепраекту ўдзельнічалі 24 асобы. У склад журы ўваходзілі загадчыца кафедры сцэнічнай мовы Беларускай акадэміі мастацтваў Ірина Кабанава, дакан тэатральнага факультэта, заслужаны артыст Уладзімір Мішанчук, куратар праекту, відоўчыца праекту Святланы Бароўскай. Усім кіравала дырэктар тэлеканала "Беларусь - 2" Наталля Марынава. Па выходных мы збіраліся і запісвалі новы эфір. Трэба было распавесці на камеру два тэксты. Па традыцыях жанру рэаліці-шоў з 24 чалавек адабралі 15. У канцы засталіся 4 фіналісты.

Пераможцам стаў 17-гадовы студэнт Акадэміі мастацтваў, які вучыўся па спецыяльнасці "рэжысюра", Герман Малышчыцкі. Ён атрымае контракт і магчымасць весці перадачу. Яўгэн Шуманскі (еканаміст) і Вольга Мядведзеў (актрыса) атрымалі магчымасць стажыравацца ў Агенцтве тэлевізійных навін. Мне прапанавана стажыроўка ў рэдакцыі

спартыўных праграм на тэлеканале "Беларусь-5", дадзена магчымасць выйсці ў фінал конкурсу беларускамоўных тэлекаментатаў восенню. У нас не хапае спартыўных каментатаў. Тэма спорту мне блізкая, я ўдзельнічаю ў матчах Менскай аматарскай лігі "Тэрыторыя футболу", у якую ўваходзяць 70 каманд. Кожны выходны мы гуляем ў футбол, абмяркоўваем падзеі спорту. У мене з дзяцінства была мара стаць спартыўным каментатарам.

Падчас конкурсу даводзілася імправізація. Веданне спорту дапамагала. На Беларусі будзе шмат спартыўных пляцовак, але беларускамоўных каментатаў не хапае. Навучыцца працаўцаў са студынай тэхнікай можна. Але тое, што ты цягнешся да роднага слова, да мовы, каб даваць яе ў эфір, павінна быць сформавана яшчэ раней.

- Хто наблізіў Вас да роднай мовы?

- Мне дапамог наш студэнцкі тэатр. Усе пастаноўкі, усе праграмы мы робім на беларускай мове і ў звычайнім жыцці размаяліся па-беларуску, калі едзем на гастролі. За 8 год маёй дзейнасці ў тэатры да яго далучаліся і фізікі, і матэматыкі, і праграмісты, і журналисты. Тэатр не толькі дае цудоўнае веданне мовы, але і павышае майстэрства асобы трывамца перад вілікай аўдыторыяй, досвед аматарскага майстэрства. Абараняў працу на беларускай мове. Гутаркі з настаўніцай пра літаратуру і гісторыю глыбока запалі мне ў душу. Іна Якаўлеўна падтрымлівала мае паэтычныя пачаткі.

ковых канферэнцыях. Любоў да навукі адчуў яшчэ ў дзіцячыя гады.

Наставніца гісторыі Іна Якаўлеўна Бранштэйн далучыла мене да даследчыцкай дзейнасці. Мы рабілі з ёй навуковую працу "Беларускія праведнікі народу свету". З дакладам я выступіў на раённай і гарадской навуковых канферэнцыях, давялося стаць лаўрэатам Менскай і з'едзіць на дзве міжнародныя канферэнцыі школьнікаў "Урокі талерантнасці" і "Урокі Халакосту" ў Кіеве і ў Берасці. Праз добрую настаўніцу і кіраўніцу я атрымаў волыт напісання працы, гутаркі з праведнікамі, волыт выступлення перад вілікай аўдыторыяй, досвед аматарскага майстэрства. Абараняў працу на беларускай мове. Гутаркі з настаўніцай пра літаратуру і гісторыю глыбока запалі мне ў душу. Іна Якаўлеўна падтрымлівала мае паэтычныя пачаткі.

- Вы пішице вершы, апавяданні?

- Свой першы верш я напісаў у 2004 годзе, у 16 год. Падборкі вершаў друкаваліся ў часопісе "Маладосьць", "Бярозка". Два апавяданні былі надрукованы ў "ЛіМе". Яны прынеслі поспех у розных конкурсах. У 2010 годзе Інстытут жарналістыкі БДУ праводзіўся першы літаратурны рэспубліканскі конкурс "Брама мар". Я быў лаўрэатам і атрымаў дыплом у намінацыі "Проза".

- Шырыра жадаєм Вам далейшых поспехаў!

Гутарыла
Эла Даўінская,
фота аўтара.

На Клімавіцкім камбінаце хлебапрадуктаў пачалі беларусізацыю

Для Клімавіцкага камбіната хлебапрадуктаў, што на Магілёўшчыне, менская фірма Public Group распрацавала брэнд з беларускім словам "Далоні". Гандлёвая марка прадпрыемства напісана лацінкай і мае афармленне ў белых і чырвоных колерах. Пад гэтым брэндам будуть прадаваць муку, камбіком, крупы, рапсавыя алей, мучныя паўфабрыкаты.

- Уся прадукцыя, якую выпускае наш камбінат, робіцца нашымі рукамі, таму слова "Далоні" найбольш па-

суе нашаму брэнду. У ім цеплыня і любоў, з якой мы вырабляем нашу прадукцыю, - тлумачыць выбар наўмысных назваў брэнду начальнік аддзела маркетынгу і звестненасці прадпрыемства Святлана Кацратцова.

- Слова "Далоні" сугу-

чица і з італьянскімі словамі, і шыкоўна гучыць на беларускай мове. Гэта слова аўбёманнае, і яго можна па-рознаму тлумачыць, - дадае суразмоўніца. -

Радыё Свабода.

Нястомны і рулівы краязнавец Зямлі Лідскай

8 чэрвеня 1945 года ў заходні-беларускім горадзе Лідзе, якраз праз 11 месяцаў пасля яго вызвалення ў правіцяў сям'і Сліўкіных (бацька Васіль Кузьміч і маці Валянціна Міхайлаўна) нарадзіўся сын Валерый. Бацькам у той час прыйшлося перажыць не мала: у паслявяленны час яны падымалі з руін народную гаспадарку Лідчыны. Працаўдольнасць бацькі засведчылася ў тым, што калгас "Запаветы Ільіча", старшынём якога ён з'яўляўся, лічыўся першым у Гарадзенскай вобласці калгасамільнікамі.

Бацькоўская дабрасумленнасць да працы, дабрыня, паважлівія адносіны да людзей перадаліся, безумоўна, сыну Валеруно. Гэтыя прыроджаныя з дзяцінства якасці дапамаглі яму скончыць з сярэбраным медалём школу № 3 г. Ліды (1963 г.), з чырвоным дыпломам - Маскоўскі дзяржаўны ўніверсітэт (1968 г.). Паступіўшы ў штат Магаданскае геалагічнае экспедыцыі МДУ, у 1972 годзе Валерый Сліўкін абараніў дысертацию, што паспрыяла атрымаць наўкувовую ступень - кандыдат геалагічных наукаў. Жыццёвую працу "Беларускія праведнікі народу свету". З дакладам я выступіў на раённай і гарадской навуковых канферэнцыях, давялося стаць лаўрэатам Менскай і з'едзіць на дзве міжнародныя канферэнцыі школьнікаў "Урокі талерантнасці" і "Урокі Халакосту" ў Кіеве і ў Берасці. Праз добрую настаўніцу і кіраўніцу я атрымаў волыт напісання працы, гутаркі з праведнікамі, волыт выступлення перад вілікай аўдыторыяй, досвед аматарскага майстэрства. Абараняў працу на беларускай мове. Гутаркі з настаўніцай пра літаратуру і гісторыю глыбока запалі мне ў душу. Іна Якаўлеўна падтрымлівала мае паэтычныя пачаткі.

Наставніца гісторыі Іна Якаўлеўна Бранштэйн далучыла мене да даследчыцкай дзейнасці. Мы рабілі з ёй навуковую працу "Беларускія праведнікі народу свету". З дакладам я выступіў на раённай і гарадской навуковых канферэнцыях, давялося стаць лаўрэатам Менскай і з'едзіць на дзве міжнародныя канферэнцыі школьнікаў "Урокі талерантнасці" і "Урокі Халакосту" ў Кіеве і ў Берасці. Праз добрую настаўніцу і кіраўніцу я атрымаў волыт напісання працы, гутаркі з праведнікамі, волыт выступлення перад вілікай аўдыторыяй, досвед аматарскага майстэрства. Абараняў працу на беларускай мове. Гутаркі з настаўніцай пра літаратуру і гісторыю глыбока запалі мне ў душу. Іна Якаўлеўна падтрымлівала мае паэтычныя пачаткі.

Валерый Сліўкін з'яўляецца адным з заснавальнікаў краязнавчага, гісторычно-літаратурнага часопіса "Лідскі літапіс" (жнівень, 1997 г.), мноўгія гады быў у ім наўкувовым кансультантам і самым актыўным аўтаратам. У свой час, рулівы краязнавец узначальваў Лідскую арганізацыю Таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры Беларусі, а затым - Лідскую арганізацыю Беларускага краязнавчага таварыства імя Годара Нарбута. За гэтыя стараннія справы, а таксама за самаахвярную і плённую працу на ніве Беларускага Адраджэння, за крапатлівую краязнавчую рулівасць па адраджэнні гісторычнай памяці пастановай № 33 ад 05.06.2005 г. Камітэтам Ушанавання В. Сліўкін утвараўся медалём Мітрафана Доўнар-Запольскага "За виртанне гісторычнай памяці" з уручэннем дыплома і занесеннем у Кнігу гонару "Руліўцы твае, Беларусь".

Дабразычлівыя рысы

характару, якія перадаліся яму

ад бацькоў ў яшчэ з маленства,

Гарадзенскіх і Лідскага занальнага архіваў, архіваў Рэспублікі Беларусь, Расійскай Федэрацыі. На аснове гэтых дакументаў праведзена вялікая даследчая праца да 100-годдзя Лідскага вялікага аэрадрома, вынікам якой стаў выхад кнігі "Аэрадром Ліда - 100 год палётав". 1913-2013" сумесна з Дзмітрыем Кіенкам. У дадатак В. Сліўкінам да гэтай тэмі ў Лідскім гісторычно-мастакскім музеі адкрыта выставка "Крылы над Лідай", якую з задавальненнем наведваюць лідскія аўтарты, краязнавцы нашай краіны і моладзь Лідчыны.

Практична ўся гісторычная частка кнігі "Памяць. Ліда і Лідскі раён" пададзена Валерыем Васільевічам.

На аснове яго даследчай работы музеем распрацавана музейна-асветніцкая програма "Стараадуніх муроў адраджэнне", якая ў 2009 годзе была ўганаравана Спецяльной прэміяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва.

У сувязі з юбілейнай датай калектыву ДУ "Лідскі гісторычно-мастакскі музей" з самімі шчырымі і ўплывомі пажаданнямі віншуе свайго чулага, спагадлівага і незаменнага супрацоўніка з днём нараджэння, жадае яму здароўя і доўгіх год творчага жыцця.

